

ЗАКОН УКРАЇНИ ПРО КООПЕРАЦІЮ

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 5, ст.35)
(Офіційне тлумачення до Закону див. в Рішенні Конституційного Суду
N 16-рп/2004 (v016p710-04) від 11.11.2004)
{ Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 1448-VI (1448-17) від 04.06.2009, ВВР, 2009, N 43, ст.639
N 2949-VI (2949-17) від 14.01.2011, ВВР, 2011, N 32, ст.318
N 3205-VI (3205-17) від 07.04.2011, ВВР, 2011, N 41, ст.413
N 5410-VI (5410-17) від 02.10.2012, ВВР, 2013, N 42, ст.586
N 5492-VI (5492-17) від 20.11.2012, ВВР, 2013, N 51, ст.716
N 5495-VI (5495-17) від 20.11.2012, ВВР, 2013, N 50, ст.698
N 402-VII (402-18) від 04.07.2013, ВВР, 2014, N 20-21, ст.708
N 1206-VII (1206-18) від 15.04.2014, ВВР, 2014, N 24, ст.885 }

Цей Закон визначає правові, організаційні, економічні та соціальні основи функціонування кооперації в Україні.

Розділ I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Кооперація

Кооперація - система кооперативних організацій, створених з метою задоволення економічних, соціальних та інших потреб своїх членів.

Стаття 2. Визначення термінів

У цьому Законі терміни вживаються в такому значенні:

кооперативна організація - кооператив або кооперативне об'єднання;

кооператив - юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, які добровільно об'єдналися на основі членства для ведення спільної господарської та іншої діяльності з метою задоволення своїх економічних, соціальних та інших потреб на засадах самоврядування;

виробничий кооператив - кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних осіб для спільної виробничої або іншої господарської діяльності на засадах їх обов'язкової трудової участі з метою одержання прибутку;

обслуговуючий кооператив - кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для надання послуг переважно членам кооперативу, а також іншим особам з метою провадження їх господарської діяльності. Обслуговуючі кооперативи надають послуги іншим особам в обсягах, що не перевищують 20 відсотків загального обороту кооперативу;

споживчий кооператив (споживче товариство) - кооператив, який утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб для організації торговельного обслуговування, заготівель сільськогосподарської продукції, сировини, виробництва продукції та надання інших послуг з метою задоволення споживчих потреб його членів;

пай - майновий поворотний внесок члена (асоційованого члена) кооперативу у створення та розвиток кооперативу, який здійснюється шляхом передачі кооперативу майна, в тому числі грошей, майнових прав, а також земельної ділянки;

додатковий пай - добровільний грошовий чи інший майновий поворотний внесок члена (асоційованого члена) кооперативу понад пай у пайовому фонді кооперативу;

вступний внесок - грошовий чи інший майновий неповоротний внесок, який зобов'язана сплатити особа у разі вступу до кооперативної організації;

членський внесок - грошовий неповоротний внесок, який періодично сплачується членом кооперативного об'єднання для забезпечення поточної діяльності кооперативного об'єднання;

цільовий внесок - грошовий чи інший майновий внесок члена кооперативу, що вноситься понад пай до спеціального фонду кооперативу для забезпечення виконання конкретних завдань кооперативу; { Абзац одинадцятий статті 2 в редакції Закону N 5495-VI від 20.11.2012 }

пайовий фонд - фонд, що формується з пайових внесків членів кооперативу і є одним із джерел формування майна кооперативу, розмір якого може змінюватися; { Абзац дванадцятий статті 2 в редакції Закону N 5495-VI від 20.11.2012 }

резервний фонд - фонд, що формується за рахунок відрахувань від доходу кооперативу та інших не заборонених законодавством надходжень, використовується для покриття шкоди від надзвичайних ситуацій;

неподільний фонд - обов'язковий фонд, що формується за рахунок вступних внесків та відрахувань від доходу кооперативу і не підлягає розподілу між пайовиками.

Стаття 3. Мета та основні завдання кооперації

Метою кооперації є задоволення економічних, соціальних та інших потреб членів кооперативних організацій на основі поєднання їх особистих та колективних інтересів, поділу між ними ризиків, витрат і доходів, розвитку їх самоорганізації, самоуправління та самоконтролю.

Основними завданнями кооперації є:

- підвищення життєвого рівня членів кооперативів, захист їх майнових інтересів і соціальних прав;
- створення системи економічної і соціальної самопомоги населення та суб'єктів господарювання;
- залучення у виробництво товарів, робіт, послуг, додаткових трудових ресурсів, підвищення трудової і соціальної активності населення;
- створення і розвиток інфраструктури, необхідної для провадження господарської та іншої діяльності кооперативів з метою зростання матеріального добробуту їх членів та задоволення потреб у товарах і послугах;
- сприяння сталому розвитку та становленню засад демократичного розвитку суспільства.

Стаття 4. Основні принципи кооперації

Кооперація базується на таких основних принципах:

- добровільності вступу та безперешкодного виходу з кооперативної організації;
- соціальної справедливості, взаємодопомоги та співробітництва;
- рівного права голосу під час прийняття рішень ;
- вільного вибору напрямів і видів діяльності;
- демократичного контролю за діяльністю кооперативних організацій та їх посадових осіб з боку членів кооперативних організацій;
- безпосередньої участі членів кооперативної організації у її діяльності.

Стаття 5. Законодавство про кооперацію

Законодавство про кооперацію базується на нормах [Конституції України](#) і [Цивільного кодексу України](#), цього Закону, інших нормативно-правових актів з питань кооперації.

Особливості функціонування сільськогосподарської кооперації визначаються [Законом України "Про сільськогосподарську кооперацію"](#).

{ Статтю 5 доповнено частиною другою згідно із Законом N 5495-VI від 20.11.2012 }

Розділ II КООПЕРАТИВ

Стаття 6. Кооператив

Кооператив є первинною ланкою системи кооперації і створюється внаслідок об'єднання фізичних та/або юридичних осіб на основі членства для спільної господарської та іншої діяльності з метою поліпшення свого економічного стану.

Відповідно до завдань та характеру діяльності кооперативи поділяються на такі типи: виробничі, обслуговуючі та споживчі. За напрямами діяльності кооперативи можуть бути сільськогосподарськими, житлово-будівельними, садово-городніми, гаражними, торговельно-закупівельними, транспортними, освітніми, туристичними, медичними тощо.

{ Частина друга статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5495-VI від 20.11.2012 }

Кооператив є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий та інші рахунки в установах банків та може мати печатки.

{ Частина третя статті 6 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1206-VII від 15.04.2014 }

Стаття 7. Порядок створення кооперативу

Кооператив створюється його засновниками на добровільних засадах.

Засновниками кооперативу можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, а також юридичні особи України та іноземних держав, які беруть участь у діяльності кооперативів через своїх представників.

Рішення про створення кооперативу приймається його установчими зборами.

Рішення установчих зборів оформляється протоколом, який підписують головування та секретар зборів. У протоколі зазначаються особи, які брали участь в установчих зборах: для фізичної особи - прізвище, ім'я та по батькові, дані паспорта громадянина України або паспортних документів іноземця (для осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні, - дані документа, який його замінює); для юридичної особи - прізвище, ім'я та по батькові уповноваженого представника юридичної особи, документ, що підтверджує його повноваження. Дані про фізичну особу засвідчуються її особистим підписом, а про юридичну особу - підписом її уповноваженого представника.

{ Частина четверта статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законами N 3205-VI від 07.04.2011, N 5410-VI від 02.10.2012, N 5492-VI від 20.11.2012 }

Чисельність членів кооперативу не може бути меншою ніж три особи.

При створенні кооперативу складається список членів та асоційованих членів кооперативу, який затверджується загальними зборами.

Стаття 8. Статут кооперативу

Статут кооперативу є правовим документом, що регулює його діяльність.

Статут кооперативу повинен містити такі відомості:

найменування кооперативу, його тип та місцезнаходження;
мета створення кооперативу і вичерпний перелік видів його діяльності;
склад його засновників;
умови і порядок вступу до кооперативу та виходу чи виключення з нього;
права і обов'язки членів та асоційованих членів кооперативу;
порядок внесення змін до статуту кооперативу;
порядок встановлення розмірів і сплати внесків та паїв членами кооперативу та відповідальність за порушення зобов'язань щодо їх сплати;
форми участі членів кооперативу в його діяльності;
порядок формування, склад і компетенція органів управління та органів контролю кооперативу, а також порядок прийняття ними рішень, у тому числі з питань, рішення з яких приймається одногосно чи кваліфікованою більшістю голосів членів кооперативу, які беруть участь у загальних зборах;
порядок формування, використання та розпорядження майном кооперативу;
порядок розподілу його доходу та покриття збитків;
порядок обліку і звітності у кооперативі;
порядок реорганізації і ліквідації кооперативу та вирішення пов'язаних з цим майнових питань;
порядок скликання загальних зборів;
умови і порядок повернення паю.

Статут може містити інші пов'язані з особливостями діяльності кооперативу положення, що не суперечать законодавству.

Стаття 9. Державна реєстрація кооперативу

Державна реєстрація кооперативу проводиться в порядку, передбаченому законом.

Стаття 10. Член кооперативу

Членами кооперативу можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, юридичні особи України та іноземних держав, що діють через своїх представників, які внесли вступний внесок та пай у розмірах, визначених статутом кооперативу, додержуються вимог статуту і користуються правом ухвального голосу.

Членом кооперативу може бути фізична особа, яка досягла 16-річного віку і виявила бажання брати участь у його діяльності.

Кооператив зобов'язаний вести облік своїх членів та видати кожному з них посвідчення про членство.

Стаття 11. Вступ до кооперативу

Вступ до кооперативу здійснюється на підставі письмової заяви. Особа, яка подала заяву про вступ до кооперативу, вносить вступний внесок і пай у порядку та розмірах, визначених його статутом.

Рішення правління чи голови кооперативу про прийняття до кооперативу підлягає затвердженню загальними зборами його членів. Порядок прийняття такого рішення та його затвердження визначається статутом кооперативу.

Стаття 12. Основні права та обов'язки члена кооперативу

Основними правами члена кооперативу є:

участь в господарській діяльності кооперативу, а також в управлінні кооперативом, право голосу на його загальних зборах, право обирати і бути обраним в органи управління;
користування послугами кооперативу;

одержання кооперативних виплат та виплат на паї;

одержання паю у разі виходу з кооперативу в порядку і в строки, визначені його статутом;
право вносити пропозиції щодо поліпшення роботи кооперативу, усунення недоліків у роботі його органів управління та посадових осіб;

право звертатися до органів управління та органів контролю за діяльністю кооперативу, посадових осіб кооперативу із запитаними, пов'язаними з членством у кооперативі, діяльністю кооперативу та його посадових осіб, одержувати письмові відповіді на свої запити.

Основними обов'язками члена кооперативу є:

додержання статуту кооперативу;
виконання рішень органів управління кооперативу та органів контролю за діяльністю кооперативу;
виконання своїх зобов'язань перед кооперативом;
сплата визначених статутом кооперативу внесків.

Законами, що регулюють діяльність окремих типів кооперативів або кооперативів за напрямками їх діяльності, та статутом кооперативу можуть бути передбачені додаткові права та обов'язки його членів.

Стаття 13. Припинення членства в кооперативі

Членство в кооперативі припиняється у разі:
добровільного виходу з нього;
припинення трудової участі в діяльності виробничого кооперативу;
несплати внесків у порядку, визначеному статутом кооперативу;
смерті члена кооперативу - фізичної особи;
ліквідації члена кооперативу - юридичної особи;
припинення діяльності кооперативу.
Виключення з членів кооперативу може бути оскаржене до суду.

Стаття 14. Асоційоване членство в кооперативі

У кооперативі допускається асоційоване членство для осіб, які визнають його статут та внесли пай.
Асоційований член кооперативу - фізична чи юридична особа, яка внесла пайовий внесок і користується правом дорадчого голосу в кооперативі. При ліквідації кооперативу асоційований член кооперативу має переважне порівняно з членами кооперативу право на одержання паю.
Порядок вступу до кооперативу та участь асоційованого члена в його господарській та іншій діяльності, права та обов'язки такого члена, розміри паїв та виплат на паї визначаються статутом кооперативу.

Стаття 15. Вищий орган управління кооперативу

Вищим органом управління кооперативу є загальні збори членів кооперативу.
До компетенції загальних зборів членів кооперативу належить:
затвердження статуту кооперативу та внесення до нього змін, прийняття інших рішень, що стосуються діяльності кооперативу;
утворення органів управління та органів контролю за діяльністю кооперативу, інших органів кооперативу;
заслуховування звітів його органів управління і органів контролю;
затвердження порядку розподілу доходу кооперативу;
визначення розмірів вступного і членського внесків та паїв;
визначення розмірів, порядку формування та використання фондів кооперативу;
визначення розмірів оплати праці голови правління, голови ревізійної комісії, а також кошторису на утримання апарату органів управління та органів контролю за діяльністю кооперативу;
затвердження річного звіту і балансу кооперативу;
затвердження рішення правління або голови правління про прийняття нових членів та припинення членства;
прийняття рішень щодо володіння, користування та розпорядження майном;
утворення спеціальних комісій із залученням як консультантів найманих працівників;
прийняття рішень про вступ кооперативу до кооперативних об'єднань;
прийняття рішень про реорганізацію або ліквідацію кооперативу.

Рішенням загальних зборів членів кооперативу до компетенції загальних зборів можуть бути віднесені інші питання діяльності кооперативу.
Чергові загальні збори членів кооперативу скликаються правлінням або головою кооперативу у разі потреби, але не рідше одного разу на рік.
Про дату, місце, час проведення та порядок денний загальних зборів члени кооперативу повинні бути повідомлені не пізніше ніж за 10 днів до визначеного строку їх проведення.
Позачергові загальні збори членів кооперативу скликаються на вимогу:
не менше третини його членів;
спостережної ради;
ревізійної комісії;
органу управління кооперативного об'єднання, членом якого він є.

Позачергові загальні збори членів кооперативу повинні бути скликані протягом 20 днів з дня надходження такої вимоги. У разі незабезпечення правлінням кооперативу скликання позачергових загальних зборів вони можуть бути скликані особами, які вимагали їх скликання, протягом наступних 20 днів.

У разі коли з організаційних причин проведення загальних зборів членів кооперативу неможливе, статутом кооперативу може бути передбачено скликання зборів уповноважених кооперативу. Кількість членів кооперативу, які мають право делегувати уповноважених, та порядок делегування уповноважених для участі у зборах уповноважених визначаються статутом кооперативу.

Загальні збори членів кооперативу правомочні вирішувати питання, якщо на них присутні більше половини його членів, а збори уповноважених - за наявності не менше двох третин уповноважених.

Кожний член кооперативу чи уповноважений кооперативу має один голос, і це право не може бути передано іншій особі.

Рішення загальних зборів членів кооперативу про прийняття, внесення змін до статуту, вступ до кооперативного об'єднання або вихід з нього та про реорганізацію або ліквідацію кооперативу вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менш як 75 відсотків членів кооперативу, присутніх на загальних зборах кооперативу. З інших питань рішення приймаються простою більшістю голосів членів кооперативу, присутніх на його загальних зборах.

Рішення загальних зборів членів кооперативу приймаються відповідно до його статуту відкритим або таємним голосуванням.

Стаття 16. Виконавчий орган кооперативу

Виконавчим органом кооперативу є правління, яке очолює голова, повноваження якого визначаються статутом кооперативу. Виконавчий орган підзвітний вищому органу управління кооперативу і несе перед ним відповідальність за ефективність роботи кооперативу.

У кооперативі, до складу якого входить менше ніж 10 членів, обирається лише голова кооперативу.

Виконавчий орган кооперативу:

здійснює управління кооперативом у період між загальними зборами членів кооперативу, забезпечує виконання їх рішень; представляє кооператив у відносинах з органами державної влади та органами місцевого самоврядування, міжнародними організаціями, юридичними та фізичними особами; укладає угоди між кооперативом та іншими особами; діє від імені кооперативу в межах, передбачених статутом кооперативу.

Виконавчий орган може бути наділений іншими повноваженнями, визначеними вищим органом управління кооперативу або статутом кооперативу.

Члени правління та голова кооперативу обираються загальними зборами членів кооперативу на строк, визначений статутом, але не більше ніж на п'ять років.

Порядок обрання або відкликання членів правління та голови кооперативу, а також порядок проведення засідань правління кооперативу та прийняття ним рішень визначаються статутом кооперативу.

Правління кооперативу може наймати виконавчого директора для оперативного управління діяльністю кооперативу. Виконавчий директор не може бути членом кооперативу.

Виконавчий директор виконує свої функції на умовах контракту, який укладає з ним правління кооперативу, формує виконавчу дирекцію та виконує функції, делеговані йому правлінням кооперативу.

Виконавчий директор несе персональну відповідальність за виконання покладених на нього обов'язків, визначених контрактом та статутом кооперативу.

Стаття 17. Спостережна рада кооперативу

Спостережна рада кооперативу здійснює контроль за додержанням статуту кооперативу та за діяльністю виконавчого органу управління кооперативу.

У кооперативі, в якому кількість членів перевищує 50 осіб, може утворюватися спостережна рада кооперативу.

Спостережна рада кооперативу обирається із числа членів кооперативу на загальних зборах кооперативу у кількості 3-5 чоловік, які працюють у раді на громадських засадах.

Спостережна рада кооперативу підзвітна загальним зборам членів кооперативу.

До складу спостережної ради кооперативу не можуть входити члени правління чи члени ревізійної комісії кооперативу.

Повноваження членів спостережної ради кооперативу можуть бути достроково припинені за рішенням загальних зборів членів кооперативу.

Стаття 18. Ревізійна комісія (ревізор) кооперативу

Для контролю за фінансово-господарською діяльністю кооперативу обирається ревізійна комісія. У кооперативі, до складу якого входить менше ніж 10 членів, функції ревізійної комісії виконує ревізор.

Ревізійна комісія підзвітна загальним зборам членів кооперативу і обирається загальними зборами з числа членів кооперативу у порядку, встановленому його статутом. Членами ревізійної комісії не можуть бути члени правління кооперативу чи його спостережної ради.

Перевірки результатів фінансово-господарської діяльності кооперативу проводяться ревізійною комісією за власною

ініціативою, а також за рішенням загальних зборів чи на вимогу не менш як 10 відсотків членів кооперативу.

На вимогу ревізійної комісії надаються будь-які матеріали, бухгалтерські та інші документи, а також пояснення посадових осіб кооперативу.

Ревізійна комісія складає висновок за річними звітами про результати діяльності кооперативу.

Стаття 19. Майно кооперативу та джерела його формування

Для досягнення мети своєї діяльності кооператив набуває та використовує майно, фінансові та інші ресурси.

Джерелами формування майна кооперативу є:

вступні, членські та цільові внески його членів, паї та додаткові паї;

майно, добровільно передане кооперативу його членами;

кошти, що надходять від провадження господарської діяльності;

кошти, що надходять від створених кооперативом підприємств, установ, організацій;

грошові та майнові пожертвування, благодійні внески, гранти, безоплатна технічна допомога юридичних і фізичних осіб, у тому числі іноземних;

інші надходження, не заборонені законодавством.

Кооператив є власником будівель, споруд, грошових та майнових внесків його членів, виготовленої продукції, доходів, одержаних від її реалізації та провадження іншої передбаченої статутом діяльності, а також іншого майна, придбаного на підставах, не заборонених законом.

Володіння, користування та розпорядження майном кооперативу здійснюють органи управління кооперативу відповідно до їх компетенції, визначеної статутом кооперативу.

Стаття 19-1. Права членів кооперативу на його майно

Член житлово-будівельного, дачно-будівельного, гаражно-будівельного, житлового, дачного, гаражного чи іншого відповідного кооперативу має право володіння, користування, а за згодою кооперативу - і розпорядження квартирою, дачею, гаражем, іншою будівлею, спорудою або приміщенням кооперативу, якщо він не викупив це майно.

У разі викупу квартири, дачі, гаража, іншої будівлі, споруди або приміщення член житлово-будівельного, дачно-будівельного, гаражно-будівельного, житлового, дачного, гаражного кооперативу чи іншого відповідного кооперативу стає власником цього майна. Право власності на таке майно у члена кооперативу виникає з моменту державної реєстрації цього права відповідно до закону.

{ Частина друга статті 19-1 із змінами, внесеними згідно із Законом N 402-VII від 04.07.2013 }

Положення цієї статті не застосовуються до об'єктів права власності кооперативів, діяльність яких регулюється спеціальними законами.

{ Закон доповнено статтею 19-1 згідно із Законом N 1448-VI від 04.06.2009 }

Стаття 20. Фонди кооперативу

Для забезпечення статутної діяльності кооператив у порядку, передбаченому його статутом, формує пайовий, резервний, неподільний та спеціальний фонди.

Пайовий фонд - майно кооперативу, що формується за рахунок паїв членів та асоційованих членів кооперативу.

Неподільний фонд створюється в обов'язковому порядку і формується за рахунок вступних внесків та відрахувань від доходу кооперативу. Цей фонд не може бути розподілений між членами кооперативу, крім випадків, передбачених законом. Порядок відрахувань до неподільного фонду частини доходу визначається статутом кооперативу.

Резервний фонд створюється за рахунок відрахувань від доходу кооперативу, перерозподілу неподільного фонду, пожертвувань, безповоротної фінансової допомоги та за рахунок інших не заборонених законом надходжень для покриття можливих втрат .

Спеціальний фонд створюється за рахунок цільових внесків членів кооперативу та інших передбачених законом надходжень для забезпечення його статутної діяльності і використовується за рішенням органів управління кооперативу.

Стаття 21. Паї членів кооперативу

Пай кожного члена кооперативу формується за рахунок разового внеску або часток протягом певного періоду. Майнові внески оцінюються у грошовій формі.

Розмір паю члена кооперативу залежить від фактичного його внеску до пайового фонду. Паї, в тому числі резервного і спеціального фондів, є персоніфікованими і у сумі визначають загальну частку кожного члена кооперативу у майні кооперативу.

У разі виходу або виключення з кооперативу фізична чи юридична особа має право на одержання своєї загальної частки натурою, грошми або цінними паперами відповідно до їх вартості на момент виходу, а земельної ділянки - у натурі. Строк

та інші умови одержання членом кооперативу своєї загальної частки встановлюються статутом кооперативу, при цьому строк одержання зазначеної частки не може перевищувати двох років, а відлік його розпочинається з 1 січня року, що настає з моменту виходу або виключення з кооперативу.

Право власності членів кооперативу - фізичних осіб на свою загальну частку успадковується.

Стаття 22. Земля кооперативу

Земля кооперативу складається із земельних ділянок, наданих йому в оренду або придбаних ним у власність. Землі загального користування дачного кооперативу безоплатно передаються йому у власність із земель державної або комунальної власності відповідно до закону.

{ Частина перша статті 22 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2949-VI від 14.01.2011 }

Кооперативи придбавають земельні ділянки відповідно до [Земельного кодексу України](#).

Стаття 23. Економічні засади діяльності кооперативів

Кооператив відповідно до свого статуту самостійно визначає основні напрями діяльності, здійснює її планування.

Кооперативи самостійно розробляють програми і плани економічного та соціального розвитку, розглядають і затверджують їх на загальних зборах членів кооперативу.

Кооперативи мають право провадити будь-яку господарську діяльність, передбачену статутом і не заборонену законом.

Кооператив має право відкривати свої філії, відділення, представництва без створення юридичної особи.

Виробничі кооперативи провадять господарську діяльність з метою одержання прибутку. Інші кооперативи надають послуги своїм членам, не маючи на меті одержання прибутку.

Оподаткування, облік і звітність у кооперативі здійснюються у порядку, передбаченому законодавством.

Стаття 24. Ціни і тарифи на продукцію та послуги кооперативів

Кооперативи реалізують товари та надають послуги за цінами і тарифами, встановленими самостійно, а у випадках, передбачених законом, - за державними цінами і тарифами.

Кооперативи мають право реалізувати товари та надавати послуги за цінами і тарифами, що встановлюються на договірних засадах, окремо для членів кооперативу та інших осіб.

Стаття 25. Дохід кооперативу та його розподіл

Дохід кооперативу формується з надходжень від господарської діяльності після покриття матеріальних і прирівняних до них витрат та витрат на оплату праці найманих працівників.

Дохід розподіляється на:

сплату податків і зборів до відповідних бюджетів;

погашення кредитів;

покриття збитків;

проведення відрахувань до фондів кооперативу;

кооперативні виплати;

виплати на паї.

Стаття 26. Кооперативні виплати та виплати на паї

Кооперативні виплати - частина доходу, що розподіляється за результатами фінансового року між членами кооперативу пропорційно їх участі в господарській діяльності кооперативу у порядку, визначеному рішенням вищого органу управління кооперативу. Ця норма не поширюється на сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи.

{ Частина перша статті 26 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5495-VI від 20.11.2012 }

Стаття 27. Майнова відповідальність кооперативу та його членів

Кооператив відповідає за своїми зобов'язаннями всім належним йому майном. Порядок покриття завданих кооперативом збитків визначається його статутом.

Члени кооперативу відповідають за зобов'язаннями кооперативу в межах внесеного ними паю, якщо інше не передбачено статутом кооперативу або законом.

Кооператив не несе відповідальності за зобов'язаннями своїх членів.

Стаття 28. Реорганізація кооперативу

Реорганізація кооперативу відбувається за рішенням загальних зборів членів кооперативу у порядку, визначеному законодавством та статутом кооперативу.

У разі реорганізації права та обов'язки кооперативу переходять до його правонаступників.

Стаття 29. Ліквідація кооперативу

Кооператив ліквідується:

за рішенням загальних зборів членів кооперативу або зборів уповноважених;
за рішенням суду.

Ліквідація кооперативу здійснюється комісією, призначеною органом, який прийняв рішення про його ліквідацію. Цим же органом визначається порядок діяльності ліквідаційної комісії.

З дня призначення ліквідаційної комісії до неї переходять повноваження з управління кооперативом.

Ліквідаційна комісія зобов'язана провести роботу, пов'язану із стягненням дебіторської заборгованості кооперативу і виявленням претензій кредиторів (з повідомленням останніх про ліквідацію кооперативу), встановити порядок і строки проведення ліквідації, а також строк для заявлення претензій кредиторами, який не може бути меншим ніж два місяці з дня публікації інформації про ліквідацію кооперативу.

Ліквідаційна комісія проводить ліквідацію кооперативу у порядку, встановленому законом.

Майно кооперативу, що залишилося після задоволення вимог кредиторів кооперативу, здійснення виплат членам кооперативу паїв та виплат на паї, кооперативних виплат, оплати праці, розрахунків з кооперативним об'єднанням, членом якого він є, розподіляється між членами кооперативу у порядку, визначеному статутом.

Майно неподільного фонду не підлягає поділу між його членами і передається за рішенням ліквідаційної комісії іншій (іншим) кооперативній організації (кооперативним організаціям) або зараховується до доходу бюджету. При цьому у рішенні повинні бути визначені напрями використання зазначеного майна.

{ Частина сьома статті 29 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5495-VI від 20.11.2012 }

Розділ III КООПЕРАТИВНЕ ОБ'ЄДНАННЯ

Стаття 30. Кооперативне об'єднання

Кооперативне об'єднання - спілка, ліга, асоціація, альянс та інші форми добровільного об'єднання кооперативів за видами діяльності чи територіальною ознакою з метою створення сприятливих умов для діяльності кооперативів, що входять до його складу, та їх членів.

Членом кооперативного об'єднання також може бути інше кооперативне об'єднання.

Кооперативні об'єднання створюються та діють з місцевим або загальнодержавним статусом і є некомерційними організаціями.

Члени кооперативного об'єднання будь-якого рівня - кооперативи, кооперативні об'єднання - зберігають статус юридичної особи.

Стаття 31. Порядок створення кооперативного об'єднання

Кооперативне об'єднання створюється за рішенням установчих зборів, конференції, з'їзду уповноважених представників кооперативів, кооперативних об'єднань.

Установчі збори, конференція, з'їзд ухвалюють установчий договір, затверджують статут та обирають органи управління кооперативного об'єднання.

Кооперативне об'єднання набуває статусу юридичної особи з моменту державної реєстрації, яка здійснюється в порядку, передбаченому законом.

Стаття 32. Установчий договір кооперативного об'єднання

Установчий договір кооперативного об'єднання повинен містити:

склад засновників кооперативного об'єднання, їх найменування, дані про державну реєстрацію;

порядок створення кооперативного об'єднання;

відомості про розміри та порядок сплати вступних, членських та інших внесків;

рішення про обрання та повноваження посадових осіб, відповідальних за створення, реєстрацію та організацію роботи кооперативного об'єднання;

рішення про затвердження статуту кооперативного об'єднання;

порядок формування і використання доходів кооперативного об'єднання;

порядок виходу з кооперативного об'єднання.

Установчий договір може містити інші положення з питань діяльності кооперативного об'єднання.

Стаття 33. Статут кооперативного об'єднання

Кооперативне об'єднання діє на підставі статуту, який затверджується установчими зборами уповноважених представників кооперативів, кооперативних об'єднань.

Статут кооперативного об'єднання повинен містити:

найменування, статус та місцезнаходження кооперативного об'єднання;
перелік його членів;
порядок прийняття, внесення змін до статуту;
мету створення і завдання, а також вичерпний перелік видів діяльності кооперативного об'єднання;
порядок створення та повноваження органів управління та ревізійно-контрольних органів кооперативного об'єднання;
умови і порядок вступу та виходу з кооперативного об'єднання;
права та обов'язки членів кооперативного об'єднання;
порядок встановлення розміру та сплати вступного, членського та інших внесків;
порядок прийняття рішень органами управління кооперативного об'єднання;
джерела формування, порядок розпорядження та використання майна кооперативного об'єднання;
порядок утворення та використання фондів;
порядок розподілу доходів та погашення збитків кооперативного об'єднання;
майнову відповідальність кооперативного об'єднання та його членів;
порядок обліку і звітності в кооперативному об'єднанні;
порядок ліквідації та реорганізації кооперативного об'єднання та вирішення пов'язаних з цим майнових питань.

Статут кооперативного об'єднання може містити інші положення з питань його діяльності.

Розділ IV ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ В КООПЕРАТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

Стаття 34. Правове регулювання трудових відносин

Трудові відносини в кооперативних організаціях регулюються цим Законом, законодавством про працю, статутами кооперативних організацій та правилами їх внутрішнього розпорядку.

Для здійснення мети і статутних завдань кооперативна організація може залучати до роботи за трудовим договором осіб, які не є її членами. У разі залучення осіб на визначений строк чи на час виконання певної роботи за згодою сторін між кооперативною організацією та найманим працівником може укладатися договір у формі контракту.

Кооперативна організація самостійно визначає форми і систему оплати праці своїх членів і найманих працівників з урахуванням вимог, встановлених законодавством.

Стаття 35. Соціальна підтримка членів кооперативних організацій та найманих працівників

Кооперативні організації гарантують своїм членам та найманим працівникам оплату праці відповідно до фаху, кваліфікації та особистого трудового внеску, належні умови праці, а також забезпечують соціально-економічні гарантії, передбачені законодавством.

За рішенням загальних зборів членів кооперативу працівникам кооперативу можуть надаватися додаткові пільги соціального захисту за рахунок доходу кооперативу.

Стаття 36. Охорона праці

Кооперативна організація забезпечує додержання встановлених відповідно до законодавства вимог з охорони праці, техніки безпеки, санітарних вимог на виробництві.

Кооперативна організація несе відповідальність за шкоду, заподіяну здоров'ю членів кооперативу - фізичних осіб, найманих працівників внаслідок виконання ними своїх службових обов'язків, відповідно до закону.

Розділ V ДЕРЖАВА І КООПЕРАЦІЯ

Стаття 37. Взаємовідносини між державою і кооперативними організаціями

Держава гарантує додержання прав і законних інтересів кооперативних організацій та їх членів, максимально сприяє розвитку і зміцненню їх господарської самостійності.

Держава сприяє підготовці висококваліфікованих кадрів для системи кооперації, розвитку мережі кооперативної освіти, проведенню наукових досліджень з питань кооперації.

Кооперативні організації взаємодіють з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування в питаннях виробництва продукції та надання послуг з метою зниження рівня безробіття, розв'язання інших економічних і соціальних проблем.

Власність кооперативних організацій є недоторканною, перебуває під захистом держави і охороняється законом. Забороняється використання майна кооперативних організацій на цілі, не пов'язані з їх статутною діяльністю.

(*Офіційне тлумачення положень частини четвертої статті 37 див. в Рішенні Конституційного Суду N 16-пн/2004 (v016p710-04) від 11.11.2004)*

Держава не відповідає за зобов'язаннями кооперативних організацій, а кооперативні організації не відповідають за зобов'язаннями держави.

Забороняється втручання органів державної влади та органів місцевого самоврядування у фінансово-господарську та іншу діяльність кооперативних організацій, крім випадків, прямо передбачених законом.

Збитки, завдані кооперативній організації внаслідок виконання рішень органів державної влади, органів місцевого самоврядування або їх посадових осіб, а також внаслідок невиконання чи неналежного виконання органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування передбачених законодавством обов'язків щодо цієї організації, підлягають відшкодуванню у встановленому порядку. Спори з питань відшкодування збитків вирішуються у судовому порядку.

Стаття 38. Контроль за діяльністю кооперативних організацій

Контроль за діяльністю кооперативних організацій здійснюють відповідні органи державної влади в межах своєї компетенції, встановленої законом.

Розділ VI МІЖНАРОДНІ ЗВ'ЯЗКИ І ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ КООПЕРАТИВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Стаття 39. Міжнародні зв'язки кооперативних організацій

Кооперативні організації України мають право вступати до міжнародних кооперативних організацій з метою розвитку співробітництва з кооперативами різних країн.

Кооперативи та кооперативні об'єднання самостійно встановлюють міжнародні зв'язки з організаціями зарубіжних країн, беруть участь у Міжнародному кооперативному альянсі та здійснюють інші зв'язки з міжнародними організаціями, сприяють розвитку співробітництва та солідарності учасників кооперативного руху різних країн, пропаганді своїх принципів і цінностей.

Стаття 40. Зовнішньоекономічна діяльність кооперативних організацій

Кооперативні організації самостійно провадять зовнішньоекономічну діяльність відповідно до законодавства України.

Порядок використання доходу кооперативної організації в іноземній валюті встановлюється валютним законодавством України.

Розділ VII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 41. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.
2. Кооперативи та кооперативні об'єднання, які створено до набрання чинності цим Законом, зобов'язані протягом року з дня набрання чинності цим Законом привести свої статuti у відповідність із цим Законом.
3. До приведення статутів у відповідність із цим Законом кооперативи та кооперативні об'єднання керуються положеннями діючих статутів у частині, що не суперечить цьому Закону.
4. Кабінету Міністрів України протягом року з дня набрання чинності цим Законом: підготувати та подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів у відповідність із цим Законом; привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом; забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України Л.КУЧМА
м. Київ, 10 липня 2003 року N 1087-IV

© Верховна Рада України 1994-2018
01.04.18